

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehac nunquam
in lucem prodire

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Qintiani, primò Ruthenæ, deindè Aruernæ ciuitatis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

Denique Bricius Romanæ vrbis Papam expetit, flens, eiulans, atque dicens: Merito hæc patior, quia peccavi in sanctum Dei, & eum delirum & amentem sæpè vocavi, cui videns virtutes non credidi. Post cuius discessum, aiunt Turonici Sacerdotes suo: Vade post eum, & exerce negotium tuum: quia si eum non persecutus fueris, ad nostrum omnium contemptum humiliaberis. Iustinianus verò egressus Turoniam Vercellas Italiæ civitatem ingressus, iudicio Dei percussus, obiit peregrinus. Turonici eius obitum audientes, & in sua malitia perdurantes, Armentium in eius loco constituunt. At Bricius Episcopus Romam veniens, cuncta, quæ pertulerat, Papæ restituit. Et ad sedem Apostolicam residens, plerumque Missarum solennia celebravit: quicquid in sanctum Dei deliquerat, desens. Septimo igitur anno egressus Romam cum autoritate Papæ illius Turonos redire disposuit: & veniens ad vicum, cui nomen est Laudiaco, sexto ab vrbe Turonica milliario, mansionem accepit. Armentium verò febre corripitur: media autem nocte spiritum exhalavit. Quod protinus Bricio Episcopo per visum reuelatum est. Qui ait suis: Surgite velocius, ut ad tumulum fratrem nostrum Turonicum pontificem occurramus. Cumque illi venientes portam civitatis ingrederentur, ecce istum per aliam portam mortuum efferebant. Quo sepulto, Bricius Episcopus in cathedram suam regressus est, septem feliciter postea viuens annos. Cui post quadraginta septem Episcopatus annos defuncto, successus Eustochius successit, magnificæ sanctitatis vir.

Turonici primo Iustinianum, deinde Armentium in eius locum substituant.

Redit ad sedem suam.

VITA SANCTI QUINTIANI PRIMO RVTHENAE, DEINDE ARVERNÆ CIVITATIS EPISCOPI.

Auctore S. Gregorio Turonensi Episcopo, De Vita Patrum, Cap. 4.

Novembr. 13.

Galat. 5. Edomanda libido.

Vita sanctorum cõtemp. plan. a.

QVINTIANUS, qui se terrenæ materiæ corpus ferre cognoscit, cogitare debet, nè in his deoluatur, quæ terrena & carnalis huius amica esse noscuntur: quia, iuxta Apostolum Petrum, manifesta sunt opera carnis, plena immunditia & iniquitate. pollutum enim & foetidum hominem, qui ea se habitus fuerit, reddunt, atque ad extremum fletibus deputant sempiternis. Fructus autem Spiritus est omne, quod in Deo pollet, ac iter, quod in hoc seculo mortificata carne animam exultare facit, in futuro autem gaudijs donat æternis. Vnde nos, qui nunc sumus in corpore politi, ad inspicere debemus, quæ operatus est Deus in sanctis suis: in quibus tanquam splendido, candidoque ac leuigato meritis tabernaculo, diuersisque virtutum floribus ornato residens, extensa dexteræ maiestate, dignatus est per eos miseratione propria perficere, quæ perissent: sicut nunc per beatum Quintianum, de quo sermo futurus est, mentis nobilis generositate fulgidum, iustitiæ operum plerumque compleuit. Ergò non nos more peccantium carnis sectatio ad terrena submergat ac deprimat: sed potius sanctorum exemplis illectos, prudenter intelligentes quæ Dei sunt, spiritalia nos opera ad cælestia ac sempiterna sustollant: neque in nobis mens ab impudicis actionibus victa luxuriet, sed æternitatis pro meritis vobis dicam solum, victrix sapientia regnet.

Igitur beatissimus Quintianus Apher natione, & (vt quidam volunt) nepos Pauli Episcopi, qui genitricem suam suscitasse perhibetur, sanctitate præditus, virtutum doctus fulgidus, charitatis igniculo feruidus, castitatis flore præcipuus, ad Episcopatum Ruthenæ Ecclesiæ eligitur, expetitur, ordinatur. In quo Episcopatu ampliatius adhuc virtutibus, cum in Dei semper operibus cresceret, in auctam antea beati Amantij Anastititis basilicam sanctum corpus transtulit, sed non fuit sancto acceptabile hoc opus. Vnde factum est, vt per visum apparens, diceret ei: Quia ausu temerario artus in pace quiescentes visus es amouisse, ecce ego remouebo te ab hac vrbe, & eris exul in regione altera. Veruntamen non priuaberis ab honore, quo frueris. Non post multum verò tempus, orto inter ciues & Episcopum scandalo, Gothos, qui tunc in antedicta vrbe morabantur, suspicio attingit, quòd se veller Episcopus Francorum ditionibus subdere, consilioque accepto cogitauerunt eum perfodere gladio. Quod cum viro sancto nunciatum fuisset, de nocte confurgens cum fidelissimis ministris suis

S. Quintianus fuit Episcopus Ruthenensis.

fuis, ab vrbe illa egrediens, Aruernos aduenit, ibique a sancto Euphrasio Episcopo, qui Aprunculo quondam Antiliti successerat, receptus est, largitisque ei tam domibus, quam agris & vineis, & ille, & qui Lugdunensi vrbi praeerant, summa cum diligentia eum excolebant: erat enim iam senex, & verus Dei cultor.

Euphrasius & Aprunculus Episcopi Aruernorum.

Recedente autem ab hoc mundo sancto Euphrasio, Apollinaris, tribus mensibus sacerdotio subministrato, migravit. Cum autem hac Theodorico Regi nunciata fuisset, iussit illi sanctum Quintianum constitui, & omnem ei potestatem tradi Ecclesiae, dicens: Hic ob nostram amoris zelum ab vrbe sua eiectus est. Denique cum sanctus Quintianus in antedicta vrbe potiretur Episcopatu, Proculus quidam ex arario presbyter ordinatus, multas ei iniurias intulit, omnemque potestatem illi de rebus Ecclesiae auferens, vix ei & satis tenuem quotidianum victum ministrari praecipit: sed per eius orationem a ciuibus correptus est prudentioribus, restituta ei omni potestate, & ab eo illius remotis insidijs. Antedictus tamen sacerdos non immemor iniuriarum, sicut quondam Paulus Apostolus de Alexandro, ita & hic de Proculo decantabat, dicens: Proculus ararius multa mala mihi fecit: reddet illi Dominus secundum opera sua. Quod in posterum ei euentisse manifestum est. Erat autem vir beatus in oratione assiduus, & in tantum amator populi sui, vt adueniente Theodorico, ac valente cum exercitu vrbe, sanctus Dei muros per noctem psallendo circuiret, & vt Regioni vel populo Dominus velociter succurrere dignaretur, afflictus in ieiunijs atque vigilijs, instanter oraret. Porro Theodoricus Rex, cum cogitaret etiam muros vrbs euertere, mollitus est misericordia Domini, & oratione sacerdotis eius, quem in exilium retrudere cogitabat. Nam nocte pauore perterritus, de stratu suo exiit, ac solus per viam publicam fugere nititur: perdidit enim fenium, nesciens quid ageret. Quod aduertentes sui, cumque retinere conantes, vix potuerunt, cohortantes vt se signo salutari muniret. Tunc Hilpingus Dux accedens propius ad Regem, ait: Audi gloriosissime Rex, consilium paruitatis meae. Ecce muri ciuitatis istius fortissimi sunt, eamque propugnacula ingentia vallant. Quod vt plenius magnificentia vestra cognoscat, de sanctis, quorum basilicam muros vrbs ambiunt, haec loquor: sed & Antistes loci illius, magnus apud Dominum habetur. Noli facere quod cogitas, noli Episcopo iniuriam inferre, aut vrbe euertere. Cuius consilium Rex clementer accipiens, praecipit posuit, ne vllus ab octauo vrbs milliario laederetur. Quod obtentu Sacerdotis praestitum, nullus ambigat. Tunc Proculus ille presbyter, irruptis Vtrensium castris muris, ab ingredientibus hostibus, ante ipsum ecclesiae altare gladium ictibus in fusta discerptus est: reddiditque illi Dominus, sicut Sacerdos cantare consueverat, secundum opera sua.

Item Apollinaris.

S. Quintianus ei succedit.

2. Tim. 4.

Theodoricus rex puniatur, dum ei exiliu intret.

Proculus presbyter, viro Dei valde molestus, miser perit.

Nota diuina nam vltionem.

Aqua benedicta vis.

Benignitas eius in pauperes.

URIVS

OPER

RVIII

S

Matt. 23.

rite, quæso, succurrite, & pauperi victus necessaria ministrare. ignari enim estis & debetis, an forsitan ipse sit, qui se per Euangelicæ Læctionis seriem rescindendum in pauperibus minimis esse mandavit. Eijciebat autem dæmonia se contentia. In monasterio verò Candidobrense veniens, cum energumemum quendam reperisset atrocius debacchantem, misit presbyteros, ut ei manus imponerent: sed cum eorum exorcizatione larua non fuisset expulsa, sanctus Dei cominus appropinquans, immisit in os eius digitis, personam reddidit absolutam. Multa & alia miracula vir beatus operatus est, & oratione facta sapius, quæ petisset, à Domino obtinebat.

Nora antiquissimum vestrum Rogationum ante Domini Ascensionem.

3. Reg. 8.

Porro in territorio Aruerno quodam tempore, cum magnificitas arua conmeret, & arenibus herbis, nulla penitus iumentis pabula remaneret, & sanctus Dei Rogationes illas, quæ ante Ascensionem Dominicam aguntur, deuotissimè celebraret: die tertia, cum iam portæ ciuitatis appropinquarent, suggerunt ei, ut ipse antiphonam dignaretur imponere, dicentes: Si tu, beate pontifex, deuotè antiphonam imposueris, confidimus de sanctitate tua, quòd protinus nobis Dominus pluuia dignabitur benigna pietate largiri. At ille prostratus super cilicium suum, in ipsa portæ diutissimè cum fletu orauit. Exurgens autem, antiphonam, quam petebant, imposuit. Verba autem ei ex illa Salomonica orationis serie, hæc erant: Si clauso celo pluuia non fuerint propter peccata populi, & conuersi deprecati fuerint faciem tuam, exaudi Domine, & dimitte peccata populi tui, & da pluuiam terræ, quam decet populo tuo ad possidendum. Cumque psallere deuotissimè cœpissent, penetrantem excelsæ potentia aures humilis oratio confessoris: & ecce contenebratum est celum, ac nubibus obtectum: & priusquam portam vrbs attingerent, descendit pluuia vehemens super vniuersam terram, ita ut omnes mirarentur, ac dicerent, ad preces beati viri hoc fuisse largitum.

Impetrat pluuiam summè necessariam.

Præclara virtus eius.

Felix obitus.

Senuit autem sacerdos Dei, & intantum ætate prouectus est, ut sputum oris in terram projicere non valeret: sed adhibito labijs linteolo, in illud saluas oris exponeret. Non caligauit oculus eius, nec immutatum est cor à vijs Dei: non seposuit vultum pauperis, nec metuuit personam potentis: sed vna eademque ei fuit in omnibus sancta libertas, ut ita susciperet penulam pauperis acsi veneretur togam inclitatoris. Obijt autem perfectus in sanctitate, & sepultus est in basilica sancti Stephani ad læuam altaris. Ad cuius nunc tumulum plerunque quartanæ febris melancholia compressa restinguitur.

VITA S. MAXELLENDIS VIRGINIS ET MARTYRIS, UT HABETUR IN MS. EXEMPLARIBVS, incerto quidem auctore, sed fide digna. Stylum hinc inde correximus, & quedam contraximus.

Nouëbris 13.

Patria & parentes S. Maxellendis.

Optima virtute instructio.

Desponsatur à parentibus vni viro, ea ignorante.

TEMPORE illo, quo sanctus Vindicianus, à S. Vedasti octauus, Cameracensi seu Atrebatensi Ecclesiæ præfatus erat, sancta Maxellendis in eadem Cameracensi prouincia in clytis admodum parētibus, & generis nobilitate, & ipsa præclara religione claris, patre Humlino, matre Ameltrude orta est feliciter, sed felicius renata. In dè parentum cura diligenter enutrita, cum iam adoleuisset, non, ut solet puellaris ætas, vanis adolescentularum conuenticulis & conuulsiuionibus sese admiscebat, nec lubricis implicabatur moribus: sed toto animo diuino se timori mancipans, quantum iuuentus ipsa patiebatur, præcepta Euangelica intra pectoris sui penetralia complectebatur. Studio & cultui preciosarum vestrum nullo modo vacare voluit, & ornamenta muliebria prorsus respuit, meliorem illam animi pulchritudinem expetens, ut ei, cui se vouerat, per omnia placere posset. Fama autem illius & in propinquas & longinquas regiones sese diffundente, multam à patre illius sibi coniugem petière. Sed sciens ille filiam à coniugio abhorrebat, eorum preces differebat. Erat in ijs nobilis quidam infaustus, Harduinus nomine, qui vt erat potentior cæteris, ita confidentius Humlinum & promissis & precibus ad desponsandum impellebat: nec prius destitit, quam voto esse potitus suo. Cumque certus esset sponsalij præstitutus dies, lætus abscessit. Factum id est puella ignorante. Itaque